Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (ensimmäinen jaosto)

15 päivänä toukokuuta 2019*

Ennakkoratkaisupyyntö – ETY–Turkki-assosiaatiosopimus – Lisäpöytäkirja – 59 artikla – Päätös N:o 3/80 – Siirtotyöläisten sosiaaliturva – Asumista koskevista edellytyksistä luopuminen – 6 artikla – Työkyvyttömyysetuuden peruuttaminen – Asetus (EY) N:o 883/2004 – Erityiset maksuihin perustumattomat rahaetuudet – Asumista koskeva edellytys – Direktiivi 2003/109/EY – Pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen asema

Asiassa C-677/17,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Centrale Raad van Beroep (sosiaaliturva- ja virkamiesasioiden ylioikeus, Alankomaat) on esittänyt 1.12.2017 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 4.12.2017, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

M. Çoban

vastaan

Raad van bestuur van het Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (ensimmäinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: varapresidentti R. Silva de Lapuerta (esittelevä tuomari), joka hoitaa ensimmäisen jaoston puheenjohtajan tehtäviä, sekä tuomarit J.-C. Bonichot, E. Regan, C. G. Fernlund ja S. Rodin,

julkisasiamies: E. Sharpston,

kirjaaja: hallintovirkamies R. Schiano,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 3.10.2018 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

– M. Çoban, edustajinaan R. Akkaya ja Z. M. Alaca, advocaten,

– Raad van bestuur van het Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen, asiamiehenään J. Hut,

* Oikeudenkäyntikieli: hollanti.

– Alankomaiden hallitus, asiamiehinään M. K. Bulterman ja M. H. S. Gijzen,

– Euroopan komissio, asiamiehinään D. Martin ja M. van Beek,

kuultuaan julkisasiamiehen 28.2.2019 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee Euroopan yhteisöjen jäsenvaltioiden sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta turkkilaisiin työntekijöihin ja heidän perheenjäseniinsä 19.9.1980 tehdyn assosiaationeuvoston päätöksen N:o 3/80 (EYVL 1983, C 110, s. 60) 6 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan, luettuna yhdessä Brysselissä 23.11.1970 allekirjoitetun lisäpöytäkirjan, joka tehtiin, hyväksyttiin ja vahvistettiin yhteisön puolesta 19.12.1972 annetulla neuvoston asetuksella (ETY) N:o 2760/72 (EYVL 1972, L 293, s. 1; jäljempänä lisäpöytäkirja), 59 artiklan kanssa, tulkintaa. Assosiaationeuvosto on perustettu Euroopan talousyhteisön ja Turkin välisestä assosiaatiosta tehdyllä sopimuksella, jonka allekirjoittivat Ankarassa 12.9.1963 yhtäältä Turkin tasavalta ja toisaalta Euroopan talousyhteisön jäsenvaltiot sekä yhteisö ja joka tehtiin, hyväksyttiin ja vahvistettiin yhteisön puolesta 23.12.1963 tehdyllä neuvoston päätöksellä 64/732/ETY (EYVL 1964, 217, s. 3685; jäljempänä assosiaatiosopimus).

2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat M. Çoban ja Raad van bestuur van het Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen (työntekijöiden vakuutusten hallinnoinnista vastaavan laitoksen hallintoneuvosto, Alankomaat; jäljempänä Uwv) ja jossa viimeksi mainittu on hylännyt Çobanin hakemuksen, joka koski lisäetuuden myöntämistä Alankomaiden oikeuden nojalla.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

Assosiaatiosopimus

3 Assosiaatiosopimuksen tarkoituksena on sen 2 artiklan 1 kohdan mukaan edistää sopimuspuolten välisten kaupallisten ja taloudellisten suhteiden jatkuvaa ja tasapainoista vahvistumista siten, että otetaan täysin huomioon tarve turvata Turkin talouden nopeutuva kehitys sekä Turkin kansan työllisyyden ja elinolojen kohentaminen.

Lisäpöytäkirja

4 Lisäpöytäkirjan II osaston otsikko on ”Henkilöiden ja palveluiden liikkuvuus”, ja sen I luku koskee ”työntekij[öitä]”.

5 Kyseisen II osaston I lukuun sisältyvän lisäpöytäkirjan 39 artiklassa määrätään seuraavaa:

”1. Ennen tämän pöytäkirjan voimaantuloa seuraavan ensimmäisen vuoden loppua assosiaationeuvosto antaa sosiaaliturvan alalla määräyksiä yhteisön alueella liikkuvien turkkilaisten työntekijöiden ja heidän yhteisön alueella asuvien perheittensä hyväksi.

– –

4. Vanhuuden, kuoleman, työtapaturman tai työkyvyttömyyden perusteella maksettavat eläkkeet ja elinkorot, jotka on myönnetty 2 kohdan mukaisesti annettujen määräysten nojalla, on voitava siirtää Turkkiin.

– –”

6 Lisäpöytäkirjan IV osastoon, jonka otsikkona on ”Yleiset [määräykset] ja loppumääräykset”, sisältyvässä 59 artiklassa määrätään seuraavaa:

”Tämän [pöytäkirjan] soveltamisalalla Turkkiin ei voida soveltaa edullisempaa kohtelua kuin se, jonka jäsenvaltiot myöntävät toisilleen yhteisön perustamissopimuksen mukaisesti.”

7 Lisäpöytäkirjan 62 artiklassa määrätään seuraavaa:

”Tämä pöytäkirja ja sen liitteet ovat erottamaton osa [assosiaatiosopimusta].”

Päätös N:o 3/80

8 Päätöksen N:o 3/80 2 artiklassa, jonka otsikkona on ”Henkilöllinen soveltamisala”, määrätään seuraavaa:

”Tätä päätöstä sovelletaan

– työntekijöihin, jotka kuuluvat tai ovat kuuluneet yhden tai useamman jäsenvaltion lainsäädännön soveltamisalaan ja jotka ovat Turkin kansalaisia,

– näiden työntekijöiden perheenjäseniin, jotka asuvat jonkin jäsenvaltion alueella,

– näiden työntekijöiden jälkeenjääneisiin.”

9 Kyseisen päätöksen 4 artiklassa, jonka otsikkona on ”Aineellinen soveltamisala”, määrätään seuraavaa:

”1. Tätä päätöstä sovelletaan kaikkeen sosiaaliturva-alaa koskevaan lainsäädäntöön, joka koskee:

– –

b) työkyvyttömyysetuuksia, mukaan lukien ansaitsemiskyvyn ylläpitämiseksi tai parantamiseksi tarkoitetut etuudet,

– –

2. Tätä päätöstä sovelletaan kaikkiin yleisiin ja erityisiin sosiaaliturvajärjestelmiin riippumatta siitä, ovatko ne maksuihin perustuvia vai maksuihin perustumattomia, sekä järjestelmiin, jotka koskevat työnantajan tai laivanvarustajan vastuuta, kun kysymys on 1 kohdassa tarkoitetuista etuuksista.

– – ”

10 Päätöksen N:o 3/80 6 artiklan, jonka otsikkona on ”Asumista koskevasta edellytyksestä luopuminen”, 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa määrätään seuraavaa:

”Jollei tässä päätöksessä toisin määrätä, työkyvyttömyys-, vanhuus- tai jälkeenjääneiden rahaetuuksia, työtapaturma- tai ammattitautieläkkeitä, joihin on saavutettu oikeus yhden tai useamman jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, ei saa vähentää, muuttaa, keskeyttää, peruuttaa tai takavarikoida sen vuoksi, että etuuden saaja asuu Turkissa tai muun jäsenvaltion alueella kuin sen, jossa maksamisesta vastuussa oleva laitos sijaitsee.”

Asetus N:o 883/2004

11 Sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisesta 29.4.2004 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 883/2004 (EUVL 2004, L 166, s. 1 ja oikaisu EUVL 2004, L 200, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna 16.9.2009 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EY) N:o 988/2009 (EUVL 2009, L 284, s. 43; jäljempänä asetus N:o 883/2004), 7 artiklan otsikko on ”Asuinpaikkaa koskevien sääntöjen jättäminen huomiotta” ja siinä säädetään seuraavaa:

”Jollei tässä asetuksessa toisin säädetä, yhden tai useamman jäsenvaltion lainsäädännön taikka tämän asetuksen nojalla maksettavia rahaetuuksia ei saa pienentää, muuttaa, keskeyttää, peruuttaa tai tuomita menetettäviksi sen vuoksi, että etuudensaaja asuu tai hänen perheenjäsenensä asuvat muussa jäsenvaltiossa kuin siinä, jossa etuuksien myöntämisestä vastuussa oleva laitos sijaitsee.”

12 Asetuksen N:o 883/2004 70 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Tätä artiklaa sovelletaan erityisiin maksuihin perustumattomiin rahaetuuksiin, jotka myönnetään sellaisen lainsäädännön perusteella, jossa sen henkilöllisen soveltamisalan, tavoitteiden ja/tai myöntämisedellytysten takia on piirteitä sekä 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitetusta sosiaaliturvalainsäädännöstä että sosiaalihuollosta.

2. Tässä luvussa ”erityisillä maksuihin perustumattomilla rahaetuuksilla” tarkoitetaan etuuksia,

– –

c) jotka on mainittu liitteessä X.

3. Edellä 7 artiklaa ja tämän osaston muita lukuja ei sovelleta tämän artiklan 2 kohdassa tarkoitettuihin etuuksiin.

4. Edellä 2 kohdassa tarkoitetut etuudet myönnetään asianomaisille henkilöille ainoastaan heidän asuinjäsenvaltiossaan sen lainsäädännön mukaisesti. Kyseiset etuudet antaa asuinpaikan laitos omalla kustannuksellaan.”

13 Kyseisen asetuksen liitteessä X, jonka otsikko on ”Maksuihin perustumattomat erityiset rahaetuudet”, säädetään Alankomaita koskien seuraavista etuuksista:

”– –

b) Laki lisäetuuksista, annettu 6 päivänä marraskuuta 1986 (TW).”

Direktiivi 2003/109

14 Pitkään oleskelleiden kolmansien maiden kansalaisten asemasta 25.11.2003 annetun neuvoston direktiivin 2003/109/EY (EUVL 2004, L 16, s. 44) johdanto-osan 2, 4, 6 ja 12 perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”2) Eurooppa-neuvosto julisti Tampereella 15 ja 16 päivänä lokakuuta 1999 pidetyssä erityiskokouksessaan, että kolmansien maiden kansalaisten oikeusasemaa olisi lähennettävä vastaamaan jäsenvaltioiden kansalaisten oikeusasemaa ja että henkilölle, joka on laillisesti oleskellut jäsenvaltiossa tietyn, myöhemmin määriteltävän ajan ja jolla on pitkäaikainen oleskelulupa, olisi annettava kyseisessä jäsenvaltiossa yhdenmukaiset, mahdollisimman lähellä Euroopan unionin kansalaisten nauttimia oikeuksia olevat oikeudet.

– –

4) Jäsenvaltioihin pysyvästi asettautuneiden kolmansien maiden kansalaisten kotouttaminen edistää olennaisella tavalla taloudellista ja sosiaalista yhteenkuuluvuutta, joka on yhteisön perustavoitteita, kuten perustamissopimuksessa todetaan.

– –

6) Tärkein peruste, jolla kolmannen maan kansalaiselle voidaan myöntää pitkään oleskelleen henkilön asema, olisi sen ajanjakson pituus, jonka hän on oleskellut jäsenvaltion alueella. Oleskelun on oltava laillista ja yhtäjaksoista, jotta henkilö voi osoittaa muodostaneensa siteet kyseiseen maahan. Olisi kuitenkin osoitettava tiettyä joustavuutta, jotta voidaan ottaa huomioon olosuhteet, joiden vuoksi henkilö saattaa joutua poistumaan alueelta väliaikaisesti.

– –

12) Pitkään oleskelleen henkilön asema voisi edistää tehokkaasti kolmannen maan kansalaisen kotoutumista asuinyhteiskuntaansa. Pitkään oleskelleiden henkilöiden olisi nautittava tasavertaista kohtelua jäsenvaltion kansalaisten kanssa monilla talous- ja yhteiskuntaelämän aloilla tässä direktiivissä määriteltyjen asiaa koskevien edellytysten mukaisesti.”

15 Mainitun direktiivin 1 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Tällä direktiivillä määritetään:

a) edellytykset, joilla jäsenvaltio voi myöntää alueellaan laillisesti oleskelevalle kolmannen maan kansalaiselle pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen aseman tai peruuttaa tällaisen aseman, ja tähän asemaan liittyvät oikeudet; sekä

b) edellytykset pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen oleskeluun muissa jäsenvaltioissa kuin siinä, joka on myöntänyt pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen aseman.”

16 Direktiivin 2003/109 8 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen asema on pysyvä, jollei 9 artiklasta muuta johdu.

2. Jäsenvaltioiden on annettava pitkään oleskelleelle kolmannen maan kansalaiselle pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen [EU]-oleskelulupa. Tämä oleskelulupa on voimassa vähintään viisi vuotta, ja se uusitaan tarvittaessa hakemuksen perusteella ilman eri toimenpiteitä.

_ –”

Alankomaiden oikeus

17 Lisäetuuksista 6.11.1986 annetun lain (Toeslagenwet, Stb. 1986, nro 567), sellaisena kuin sitä sovellettiin pääasiaan (jäljempänä TW), 4a §:ssä säädettiin seuraavaa:

”1. Edellä 2 §:ssä tarkoitetulla henkilöllä ei ole oikeutta lisäetuuteen siltä ajalta, jona hän ei asu Alankomaissa.

2. Edellä 2 §:ssä tarkoitetulla henkilöllä, jolla ei ole 1 momentin perusteella oikeutta lisäetuuteen, on oikeus lisäetuuteen siitä päivästä lähtien, jona hän asuu Alankomaissa, jos hän täyttää 2 §:n 1, 2 tai 3 momentissa säädetyt edellytykset.”

18 Paluumuutosta 22.4.1999 annetun lain (Remigratiewet, Stb. 1999, nro 232) 8 §:n 1 momentissa säädetään seuraavaa:

”Henkilöt, jotka ovat tämän lain perusteella muuttaneet Alankomaiden ulkopuolelle, voivat palata Alankomaihin yhden vuoden kuluessa siitä ajankohdasta, jolloin he asettuivat kohdemaahan.”

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

19 M. Çoban on Turkin kansalainen, joka on työskennellyt tietyn ajanjakson Alankomaissa.

20 Çoban keskeytti työnsä 11.9.2006 sairauden vuoksi.

21 Hänellä on ollut 18.12.2006 alkaen pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen EU-oleskelulupa, joka on myönnetty direktiivin 2003/109 säännösten mukaisesti.

22 Uwv myönsi Çobanille 8.9.2008 lukien 10.11.2005 annettuun työkyvyn mukaisesta työstä ja tulosta annettuun lakiin (Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen; Stb. 2005, nro 572) perustuvan etuuden, jonka laskennassa käytettiin perusteena 45–55 prosentin työkyvyttömyysastetta. Lisäksi Uwv myönsi Çobanille TW:n nojalla lisäetuuden korotuksen muodossa vähimmäistoimeentulon varmistamiseksi.

23 Çoban ilmoitti 10.2.2014 Uwv:lle aikovansa asettua asumaan Turkkiin 1.4.2014 lähtien. Uwv peruutti 12.2.2014 tekemällään päätöksellä Çobanille aikaisemmin myönnetyn lisäetuuden 1.4.2014 lukien.

24 Turkkiin muuttonsa yhteydessä Çoban haki tiettyjä paluumuuttotukia, ja Alankomaiden viranomaiset myönsivät ne. Çoban palasi Turkkiin 18.3.2014. Ennakkoratkaisupyynnöstä käy ilmi, että Çobanilla oli vielä viimeksi mainittuna päivänä pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen EU-oleskelulupa.

25 Çoban teki 9.7.2014 Turkista käsin uuden lisäetuutta koskevan hakemuksen Uwv:lle. Ennakkoratkaisupyynnön esittäneen tuomioistuimen mukaan tämä uusi hakemus koski Uwv:n 12.2.2014 tekemällään päätöksellä peruuttaman lisäetuuden palauttamista.

26 Uwv hylkäsi tämän hakemuksen 1.8.2014 tekemällään päätöksellä.

27 Çoban teki tästä viimeksi mainitusta päätöksestä oikaisuvaatimuksen Uwv:lle, joka 20.10.2014 tekemällään päätöksellä vahvisti lisäetuutta koskevan hakemuksen hylkäämisen TW:n 4a §:n perusteella; kyseisen pykälän mukaan vain Alankomaissa asuvat henkilöt ovat oikeutettuja tällaiseen etuuteen.

28 Pääasian kantaja nosti rechtbank Amsterdamissa (Amsterdamin alioikeus, Alankomaat) kanteen Uwv:n 20.10.2014 tekemästä päätöksestä.

29 Kyseinen tuomioistuin hylkäsi kanteen 18.6.2015 antamallaan tuomiolla erityisesti sillä perusteella, että Çoban ei ollut tilanteessa, joka olisi verrattavissa niiden Turkin kansalaisten tilanteeseen, joista oli kyse 26.5.2011 annettuun tuomioon Akdas ym. (C-485/07, EU:C:2011:346) johtaneessa asiassa.

30 Çoban valitti mainitusta tuomiosta Centrale Raad van Beroepiin (sosiaaliturva- ja virkamiesasioiden ylioikeus, Alankomaat).

31 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa, että Çoban on poistunut pysyvästi Alankomaiden laillisilta työmarkkinoilta jossain vaiheessa työkyvyttömyytensä alkamisen jälkeen, joten hän on menettänyt oikeutensa oleskella tässä jäsenvaltiossa assosiaatiosopimuksen nojalla. Mikäli hän olisi näiden olosuhteiden johdosta tilanteessa, joka olisi verrattavissa 26.5.2011 annettuun tuomioon Akdas ym. (C-485/07, EU:C:2011:346) johtaneessa asiassa kyseessä olleiden Turkin kansalaisten tilanteeseen, Çoban voisi lähtökohtaisesti vedota päätöksen 3/80 6 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan perusteella oikeuteen viedä pääasiassa kyseessä oleva lisäetuus maasta.

32 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin korostaa kuitenkin, että toisin kuin mainitussa asiassa kyseessä olleet Turkin kansalaiset, Çoban on poistunut Alankomaista omasta tahdostaan. Kyseisen tuomioistuimen mukaan pääasian kantajalla oli Turkkiin palatessaan direktiivissä 2003/109 tarkoitettu pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen asema tässä jäsenvaltiossa. Lisäksi hän saattoi paluumuuttoa koskevan lain nojalla palata Alankomaihin lähtöään seuraavan vuoden aikana.

33 Niinpä Çobanin tilanteessa on myös samankaltaisuuksia niiden kyseessä olevien Turkin kansalaisten tilanteen kanssa, joista oli kyse 14.1.2015 annettuun tuomioon Demirci ym. (C-171/13, EU:C:2015:8) johtaneessa asiassa.

34 Näin ollen ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pohtii 26.5.2011 annettuun tuomioon Akdas ym. (C-485/07, EU:C:2011:346) ja 14.1.2015 annettuun tuomioon Demirci ym. (C-171/13, EU:C:2015:8) nähden sitä, voidaanko Çobanin tilannetta lisäpöytäkirjan 59 artiklan soveltamisen kannalta verrata tehokkaasti niiden unionin kansalaisten tilanteeseen, jotka eivät voi viedä pääasiassa kyseessä olevan kaltaista etuutta maasta.

35 Edellä esitetyn perusteella Centrale Raad van Beroep on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”[1)] Onko päätöksen 3/80 6 artiklan 1 [kohdan ensimmäistä alakohtaa], kun huomioon otetaan lisäpöytäkirjan 59 artikla, tulkittava siten, että se on esteenä TW:n 4a §:n kaltaiselle jäsenvaltion säännöstölle, jonka perusteella myönnetty täydentävä etuus peruutetaan, jos edunsaaja muuttaa Turkkiin, myös jos kyseinen edunsaaja on poistunut kyseisen jäsenvaltion alueelta omasta aloitteestaan?

[2)] Onko tässä yhteydessä merkityksellistä, että asianomaisella ei ole lähtöajankohtana enää [assosiaatiosopimuksen] perustuvaa oleskeluoikeutta, mutta hänellä on [direktiiviin 2003/109 perustuva] pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen EU-oleskelulupa?

[3)] Onko tässä yhteydessä merkityksellistä, että asianomaisella on kansallisen lainsäädännön perusteella lähdön jälkeen vuoden ajan mahdollisuus palata ja saada kyseinen etuus uudelleen ja että kyseinen mahdollisuus on lisäksi olemassa niin kauan kuin hänellä on [mainittuun direktiiviin perustuva] pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen EU-oleskelulupa?”

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

36 Kysymyksillään, jotka on käsiteltävä yhdessä, ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin haluaa tietää, onko päätöksen N:o 3/80 6 artiklan 1 kohdan ensimmäistä alakohtaa, luettuna yhdessä lisäpöytäkirjan 59 artiklan kanssa, tulkittava siten, että se on esteenä pääasiassa kyseessä olevan kaltaiselle kansalliselle säännökselle, jolla peruutetaan täydentävä etuus Turkin kansalaiselta, joka palaa kotimaahansa ja jolla on päivänä, jona hän poistuu vastaanottavasta jäsenvaltiosta, direktiivissä 2003/109 tarkoitettu pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen asema.

37 Tästä on huomautettava, että päätöksen N:o 3/80 tavoitteena on jäsenvaltioiden sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittaminen siten, että unionissa työskentelevät tai työskennelleet turkkilaiset työntekijät, näiden työntekijöiden perheenjäsenet ja heidän jälkeensä jääneet henkilöt voisivat saada perinteisen sosiaaliturvan alaan kuuluvia etuuksia (tuomio 10.9.1996, Taflan-Met ym., C-277/94, EU:C:1996:315, 26 kohta).

38 Päätöksen N:o 3/80 2 artiklan mukaan päätöstä sovelletaan erityisesti turkkilaisiin työntekijöihin, jotka ovat kuuluneet yhden tai useamman jäsenvaltion lainsäädännön soveltamisalaan.

39 Päätöksen N:o 3/80 aineellisesta soveltamisalasta on todettava, että tämän päätöksen 4 artiklan 1 ja 2 kohdasta käy ilmi, että päätöstä sovelletaan kaikkeen sosiaaliturva-alaa koskevaan lainsäädäntöön, joka koskee työkyvyttömyysetuuksia, mukaan lukien ansaitsemiskyvyn ylläpitämiseksi tai parantamiseksi tarkoitetut etuudet, sekä yleisiin ja erityisiin maksuihin perustuviin tai maksuihin perustumattomiin sosiaaliturvajärjestelmiin.

40 Nyt käsiteltävässä asiassa on kiistatonta, että Çoban saa Alankomaiden sosiaaliturvalainsäädännössä säädettyä työkyvyttömyyseläkettä ja että pääasiassa kyseessä olevan lisäetuuden tarkoituksena on korottaa tätä eläkettä vähimmäistoimeentulon varmistamiseksi. Niinpä tämä etuus on rinnastettava päätöksen N:o 3/80 4 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettuun työkyvyttömyysetuuteen.

41 Näin ollen päätöstä N:o 3/80 sovelletaan pääasiassa kyseessä olevan kaltaiseen tilanteeseen.

42 Päätöksen N:o 3/80 6 artiklan 1 kohdan ensimmäinen alakohta, jolla pannaan täytäntöön lisäpöytäkirjan 39 artiklan 4 kohta, koskee turkkilaisten työntekijöiden oikeutta säilyttää Turkissa tai muun jäsenvaltion alueella kuin sen, jossa maksamisesta vastuussa oleva laitos sijaitsee, työkyvyttömyys-, vanhuus- tai jälkeenjääneiden rahaetuudet, ja työtapaturma- tai ammattitautieläkkeet, joihin on saavutettu oikeus yhden tai useamman jäsenvaltion lainsäädännön mukaan.

43 Päätöksessä N:o 3/80 ei määrätä sen 6 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa ilmaistun asuinpaikkaa koskevien sääntöjen huomiotta jättämisen mistään poikkeuksesta tai rajoituksesta (tuomio 26.5.2011, Akdas ym., C-485/07, EU:C:2011:346, 80 kohta).

44 Nyt käsiteltävässä asiassa Uwv on 12.2.2014 tekemällään päätöksellä peruuttanut pääasiassa kyseessä olevan lisäetuuden 1.4.2014 alkaen sillä perusteella, että Çoban oli ilmoittanut Uwv:lle aikeestaan palata viimeksi mainittuna päivänä Turkkiin. Niinpä Çoban on tehnyt 9.7.2014 Turkista käsin uuden lisäetuutta koskevan hakemuksen, jonka tarkoituksena on ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen toimittamien tietojen mukaan Uwv:n peruuttaman tuen palauttaminen.

45 Koska tämä pääasian kantajan viimeksi mainittu hakemus koskee ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan TW:n perusteella syntyneen lisäetuutta koskevan oikeuden palauttamista, on katsottava, kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 60 ja 62 kohdassa, että Çoban vetoaa pääasian oikeusriidassa jäsenvaltion lainsäädännön mukaista työkyvyttömyysetuutta koskevaan oikeuteen päätöksen N:o 3/80 6 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaisesti.

46 Näissä olosuhteissa Çobanin tilanne kuuluu mainitun säännöksen soveltamisalaan.

47 On kuitenkin todettava, että pääasiassa kyseessä oleva lisäetuus on sen nojalla, että TW on lisätty asetuksen N:o 883/2004 liitteessä X olevaan luetteloon, tämän asetuksen 70 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu erityinen maksuihin perustumaton rahaetuus.

48 Asetuksen N:o 883/2004 70 artiklan 3 kohdan mukaan 7 artiklassa säädettyä asuinpaikkaa koskevien sääntöjen huomiotta jättämistä koskevaa periaatetta ei sovelleta tällaisiin etuuksiin. Saman asetuksen 70 artiklan 4 kohdan nojalla nämä etuudet myönnetään asianomaisille henkilöille ainoastaan heidän asuinjäsenvaltiossaan sen lainsäädännön mukaisesti.

49 Tästä seuraa se, että asetuksen N:o 883/2004 soveltamisalaan kuuluvat unionin kansalaiset eivät voi saada pääasiassa kyseessä olevan lisäetuuden kaltaista erityistä maksuihin perustumatonta rahaetuutta, elleivät he asu etuuden myöntävässä jäsenvaltiossa.

50 Niinpä unionin kansalaisiin sovelletaan TW:n 4a §:ssä säädettyä Alankomaiden kuningaskunnassa asumista koskevaa edellytystä kyseisen lainsäädännön mukaisen lisäetuuden saamiseksi.

51 On kuitenkin huomautettava, että lisäpöytäkirjan 59 artiklassa määrätään, että pöytäkirjan soveltamisalalla Turkkiin ei voida soveltaa edullisempaa kohtelua kuin se, jonka jäsenvaltiot myöntävät toisilleen yhteisön perustamissopimuksen mukaisesti.

52 Lisäpöytäkirja kattaa sen II osaston mukaan muun muassa henkilöiden ja palveluiden liikkuvuuden ja erityisesti määräykset sosiaaliturvan alalla unionin alueella liikkuvien turkkilaisten työntekijöiden hyväksi; nämä määräykset sisältyvät päätökseen N:o 3/80.

53 Näin ollen on tutkittava kyseisen pöytäkirjan 59 artiklaan nähden se, johtaako se seikka, että Çobanin kaltainen Turkin kansalainen voi päätöksen N:o 3/80 6 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan nojalla säilyttää oikeuden pääasiassa kyseessä olevan kaltaiseen erityisetuuteen sen jälkeen, kun hän on muuttanut asumaan Turkkiin, kun taas unionin kansalaisten on täytettävä TW:n 4a §:ssä säädetty asumista koskeva edellytys saadakseen tällaisen etuuden, siihen, että tähän Turkin kansalaiseen sovelletaan edullisempaa kohtelua kuin vertailukelpoisessa tilanteessa oleviin unionin kansalaisiin.

54 Unionin tuomioistuin on katsonut tästä 26.5.2011 antamansa tuomion Akdas ym. (C-485/07, EU:C:2011:346) 95 kohdassa, että entisten turkkilaisten työntekijöiden, jotka ovat palanneet Turkkiin menetettyään oleskeluoikeutensa vastaanottavassa jäsenvaltiossa sen vuoksi, että he ovat tulleet siellä työkyvyttömiksi, tilannetta ei voida lisäpöytäkirjan 59 artiklan soveltamiseksi tehokkaasti verrata unionin kansalaisten tilanteeseen siltä osin kuin näillä on oikeus liikkua ja oleskella vapaasti jäsenvaltioiden alueella ja säilyttää siten oleskeluoikeus jäsenvaltiossa, joka myöntää kyseessä olevan etuuden, joten yhtäältä he voivat päättää poistua tämän valtion alueelta ja menettää näin tehdessään tämän etuuden ja toisaalta heillä on oikeus milloin tahansa palata kyseessä olevaan jäsenvaltioon.

55 Nyt käsiteltävässä asiassa Çobanin tilannetta ei voida rinnastaa niiden Turkin kansalaisten tilanteeseen, jotka olivat kyseessä mainittuun tuomioon johtaneessa asiassa, koska päivänä, jona Çoban lähti Alankomaista Turkkiin, hän ei ollut menettänyt oleskeluoikeuttaan tässä jäsenvaltiossa.

56 Unionin tuomioistuimelle toimitetusta asiakirja-aineistosta käy nimittäin ilmi, että Çobanilla oli kyseisenä päivänä direktiivissä 2003/109 tarkoitettu Alankomaissa pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen asema.

57 On kuitenkin huomautettava, että direktiivin 2003/109 8 artiklan mukaan pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen asema on pysyvä, jollei tämän direktiivin 9 artiklan säännöksistä, jotka koskevat tämän aseman peruuttamista tai menettämistä, muuta johdu.

58 Lisäksi on todettava, että – kuten direktiivin 2003/109 johdanto-osan 4, 6 ja 12 perustelukappaleesta ilmenee – direktiivin päätavoitteena on jäsenvaltioihin pysyvästi asettautuneiden kolmansien maiden kansalaisten kotouttaminen. Kuten direktiivin johdanto-osan toisesta perustelukappaleesta ilmenee, direktiivin tarkoituksena on lähentää kolmansien maiden kansalaisten oikeusasemaa vastaamaan jäsenvaltioiden kansalaisten oikeusasemaa myöntämällä heille pitkään oleskelleen henkilön asema (tuomio 18.10.2012, Singh, C-502/10, EU:C:2012:636, 45 kohta).

59 Näin ollen tällaisen aseman nojalla Çoban täytti päivänä, jona hän lähti Alankomaista Turkkiin, TW:ssä asetetun edellytyksen tämän jäsenvaltion alueella asumisesta voidakseen saada pääasiassa kyseessä olevan lisäetuuden Alankomaissa asuvan unionin kansalaisen tavoin.

60 Tästä seuraa, että lisäpöytäkirjan 59 artiklaa sovellettaessa Çobanin tilanteen on katsottava olevan verrattavissa sellaisen Alankomaissa oleskelevan unionin kansalaisen tilanteeseen, jolla on TW:n nojalla oikeus lisäetuuteen.

61 Näissä olosuhteissa se, että Çobanin kaltainen Turkin kansalainen voi päätöksen N:o 3/80 6 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan nojalla säilyttää oikeuden pääasiassa kyseessä olevan kaltaiseen erityisetuuteen sen jälkeen, kun hän on muuttanut asumaan Turkkiin, kun taas unionin kansalaisten on täytettävä TW:n 4a §:ssä säädetty Alankomaiden kuningaskunnassa asumista koskeva edellytys saadakseen tällaisen etuuden, johtaa siihen, että tähän Turkin kansalaiseen sovelletaan edullisempaa kohtelua kuin vertailukelpoisessa tilanteessa oleviin unionin kansalaisiin, mikä on ristiriidassa lisäpöytäkirjan 59 artiklan mukaisten vaatimusten kanssa.

62 Edellä esitetyn perusteella on esitettyihin kysymyksiin vastattava, että päätöksen N:o 3/80 6 artiklan 1 kohdan ensimmäistä alakohtaa, luettuna yhdessä lisäpöytäkirjan 59 artiklan kanssa, on tulkittava siten, että se ei ole esteenä pääasiassa kyseessä olevan kaltaiselle kansalliselle säännökselle, jolla peruutetaan sellaisen Turkin kansalaisen oikeus täydentävään etuuteen, joka palaa kotimaahansa ja jolla on päivänä, jona hän poistuu vastaanottavasta jäsenvaltiosta, direktiivissä 2003/109 tarkoitettu pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen asema.

Oikeudenkäyntikulut

63 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (ensimmäinen jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Euroopan yhteisöjen jäsenvaltioiden sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta turkkilaisiin työntekijöihin ja heidän perheenjäseniinsä 19.9.1980 tehdyn assosiaationeuvoston päätöksen N:o 3/80 6 artiklan 1 kohdan ensimmäistä alakohtaa, luettuna yhdessä Brysselissä 23.11.1970 allekirjoitetun lisäpöytäkirjan, joka tehtiin, hyväksyttiin ja vahvistettiin yhteisön puolesta 19.12.1972 annetulla neuvoston asetuksella (ETY) N:o 2760/72, 59 artiklan kanssa, on tulkittava siten, että se ei ole esteenä pääasiassa kyseessä olevan kaltaiselle kansalliselle säännökselle, jolla peruutetaan sellaisen Turkin kansalaisen oikeus täydentävään etuuteen, joka palaa kotimaahansa ja jolla on päivänä, jona hän poistuu vastaanottavasta jäsenvaltiosta, pitkään oleskelleiden kolmansien maiden kansalaisten asemasta 25.11.2003 annetussa neuvoston direktiivissä 2003/109/EY tarkoitettu pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen asema.

Allekirjoitukset